

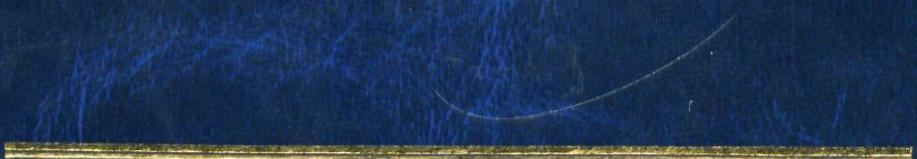
В.Ф.Опришко  
А.В.Омельченко А.С.Фастовець

---

---

ПРАВО  
ЄВРОПЕЙСЬКОГО  
СОЮЗУ

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА



Пропоноване видання фактично є першим підручником в Україні, який розкриває загальне положення права Європейського Союзу. В ньому розглядаються його природа та сутність. Показано місце права Європейського Союзу в системі міжнародного права, його співвідношення з національним законодавством держав-членів. Аналізуються особливості дії права Європейського Союзу та відповідальність за його порушення. Значна увага приділяється інституційному механізму Європейського Союзу та іншим питанням.

Підручник розрахований на студентів, аспірантів, викладачів, практичних працівників, а також всіх тих, хто цікавиться зазначеними проблемами.

*Рецензенти:*

**В.К. ЗАБІГАЙЛО,**

*доктор юридичних наук, професор,  
завідуючий кафедрою порівняльного правознавства  
Інституту міжнародних відносин Київського  
національного університету  
імені Тараса Шевченка;*

**М.П. ФЕДОРІН,**

*кандидат юридичних наук, старший науковий  
консультант Інституту законодавства  
Верховної Ради України*

*Затверджено  
Міністерством освіти і науки України  
як підручник для студентів  
вищих навчальних закладів  
(лист № 1/11-541 від 20 лютого 2002 р.)*

*785320*

О 1201000000-001  
2002 Без оголошення

© В.Ф. Опришко та ін.,  
2002

ISBN 966-7024-46-6

© КНЕУ, 2002

# **ЗМІСТ**

Передмова.....	3
----------------	---

## **ГЛАВА 1. ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СИСТЕМІ ПРАВА**

1.1. Поняття та система права Європейського Союзу.....	7
1.2. Співвідношення європейського права і права Європейського Союзу.....	16
1.3. Право Європейського Союзу в системі міжнародного права.....	22
1.4. Співвідношення права Європейського Союзу з національним правом держав-членів.....	29
1.5. Право Європейського Союзу як наука та як навчальна дисципліна.....	41

## **ГЛАВА 2. ЄВРОПЕЙСКИЙ СОЮЗ ТА ЙОГО ОРГАНЫ**

2.1. Принципи об'єднання та діяльності Європейського Союзу.....	46
2.2. Правовий статус інститутів Європейського Союзу.....	58
2.2.1. Європейський Парламент.....	60
2.2.2. Рада Європейського Союзу.....	72
2.2.3. Комісія.....	84
2.2.4. Суд Європейського Спітвовариства.....	96
2.2.5. Рахункова Палата.....	112
2.2.6. Інші органи Європейського Союзу: Економічний та соціальний комітет, Комітет регіонів.....	115

## **ГЛАВА 3. ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

3.1. Первинні джерела права Європейського Союзу.....	120
3.2. Вторинні джерела права Європейського Союзу.....	127
3.3. Загальні принципи права Європейського Союзу (“неписане право”).....	136

3.4. Судова практика .....	140
3.5. Договори, що укладаються Співтовариствами з міжнародними організаціями і третіми державами....	147
<b>ГЛАВА 4. ДІЯ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЙОГО ПОРУШЕННЯ</b>	
4.1. Дія права Європейського Союзу.....	160
4.2. Відповідальність за порушення права Європейського Союзу .....	164
Список літератури .....	173
Додатки.....	175
Договір про Європейський Союз.....	177
Договір про заснування Європейського Співтовариства.....	205
Ніццький договір про внесення змін та доповнень до Договору про Європейський Союз, Договорів про заснування Європейських Співтовариств та деяких пов'язаних з ними актів.....	360
Хартія основних прав Європейського Союзу.....	443
Умовні скорочення.....	458